СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 25. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 31 січня, 1935. VOL. XLIII. No. 25. Jersey City, N. J., Thursday, January 31, 1935. THREE CENTS.

СЕНАТ ВІДКИНУВ СВІТОВИЙ СУД

ВАШИНҐТОН. — При голосуванню в сенаті над питанням приступлення Злучених Держав до Світового Суду, за котрий заявився президент Рузвелт, показалися 52 голоси, проти 36. З огляду на те, що для ухвалення цього внеску треба було кваліфікованої більшости двох третин, отже 59 голосів, внесок перепав.

Невдача уряду викликала негайно широкі балачки про те, як це сталося, що президентови не вдалося переперти ухвали та яке значіння це буде мати на політику президента.

Назагал ґазети приписують невдачу президента завзятій аґітації, яку в останній хвилі розвинули вороги приступлення Америки до Світового Суду, а головно сенатор Джансон, о. Коклин та Герст.

Під їх впливом противники приступлення серед виборців засипали своїх сенаторів телеграмами, і це заставило багатьох сенаторів голосувати проти пропозиції президента. З демократів проти приступлення голосували 20 сенаторів.

АМЕРИКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ КРИТИКУЄ „НАЙРУ".

ВАШИНҐТОН. — Президент Американської Федерації Праці скликав надзвичайне засідання виконавчого комітету та голов великих юній для справи відношення до „адміністрації відбудови краю".

Збори були висловом невдоволення серед робітників проти відмови робітничим представникам місця в комітетах, що встановляють промислові кодекси. Збори думали над тим, у який спосіб повести натиск на уряд і на конґрес, щоб робітникам добути таку репрезентацію, яку мають підприємці.

ЗАТРОЄННЯ ВІД АЛЬКОГОЛЮ.

ҐЛОВЕРСВИЛ (Ню Йорк). — У центральній частині стейту Ню Йорк померли вже досі від затроєного алькоголю 32 особи.

З того 16 умерли в Ютиці, в Ром 1, а решта по ріжних місцевостях, розкинених по долині Моґок. Багато людей так застрашилися цими смертями, що до шпиталів зголошуються люди, що підозрівають себе, що вони випили затроєного алькоголю.

ЗНАЙШЛИ СИРОВИЦЮ НА КАТАР.

БЕРКЛІ (Каліфорнія). — Лікарі медичного факультету Каліфорнійського університету подають до публичного відома, що їм удалося винайти сировицю на звичайний катар.

При тому провідник розслідів, д-р Круґер, каже, що лікарі ще й досі не знають докладної причини звичайного катару.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

ГАРИСОН (Ню Джерзі). — Коло місцевої стації наїхав у вівторок рано пасажирський поїзд, залізниці Лакавана, що їхав до Монтклер, на електричний поїзд, що їхав до Довер і задержався коло самої стації. 38 осіб вийшли з ранами; з того 3 були ранені тяжко.

ВИНАХОДИ ВЧЕНИХ ЗБІЛЬШУЮТЬ БЕЗПЕЧЕНСТВО ЛЕТНИЦТВА.

НЮ ЙОРК. — На річних зборах Інституту Летничих Наук, що відбуваються в Колюмбійськім університеті, прочитано довгу низку відчитів про ріжні способи безпеченства для летунів.

Одні винаходи відносяться до вгадування погоди, інші до висилання радіових депеш з літака, ще інші до самого летничого механізму.

ПРИЇХАЛИ ДО АМЕРИКИ.

НЮ ЙОРК. — На „Аквітанії" приїхав сюди у вівторок король скорої їзди, англійський автомобіліст, сер Мелком Кемпбел. Хоче він побити свій власний рекорд скорої їзди, котрий він осягнув у 1933 році в Дейтона Бін, у Флориді, скорістю 272 милі на годину.

На кораблі „Президент Повк" приїхав у товаристві детективів Серб Іван Подержай, що має тут відповідати за дивне зникнення його жінки, американської адвокатки, Аґнеси Тофверсон.

З ПРОЦЕСУ ГАВПТМАНА.

ФЛЕМИНҐТОН (Ню Джерзі). — У вівторок нарешті покінчилися допити обвинуваченого Бруна Гавптмана, що ставав свідком у власній обороні. Рахують, що самий прокуратор допитував його 17 години.

За останній день цього переслухання прокуратор знов заставив Гавптмана признатися, що він сказав неправду в інших попередніх зізнаннях. Прокуратор виказав деякі неточности в зізнаннях Гавптмана щодо вкладання грошей у банки, чим він сильно захитав заяву обвинуваченого, що всі майже гроші, які він мав, походили від його приятеля Фіша, що помер потім у Німеччині.

Оборона предложила судови як доказ рекорд, що Гавптман працював дня 2 квітня 1932 року, коли Линдберґ заплатив викуп; прокураторія говорила ввесь час, що того дня Гавптман не працював.

ДИВНА ЕПІДЕМІЯ.

У „Голі Нейм Госпитал" у місцевости Тінек, Ню Джерзі, вибухла серед дітей недуга, подібна до кишкової інфлюенци. За 5 днів від неї померли 8 новороджених дітей. Лікарі зробили аналізу води й поживи, але не відкрили причини недуги. Припускають тепер, що хтось з відвідуючих шпиталь людей заніс нехотячи недугу.

ЗГИНУВ ПІД КОЛЕСАМИ ПОЇЗДУ.

Жахливий випадок стався на залізниці між стаціями Любомль і Матіїв на Волині. Особовим поїздом, що йшов до Ковля, їхав без білету 22-літній Володимир Ткачук з Матіїва, який, боючись кондуктора, примістився на даху одного з ваґонів. Нараз Ткачук перехилився і, втративши рівновагу, впав з даху просто під колеса поїзду. Наслідки були жахливі: колеса ваґону розшматували тіло нещасного і тягнули його яких 30 метрів. Щойно тоді зауважено це і задержано поїзд.

ПРОТИ ЗАВІЩАННЯ ГР. ЯКОВА ПОТОЦЬКОГО.

У звязку з завіщанням ґр. Якова Потоцького, яким він усе своє велитенське майно записав на гумнітарні цілі, чеська преса пригадує, що в Чехословаччині жиють своєки покійного. Це потомки стрия пок. Якова Потоцького, повстанця з 1863 р., Фридриха Вільгельма Потоцького, що після повстання поселився в Чехії. Ці своєки вносять скаргу проти важности завіщання.

ВОВКИ В КАРПАТАХ.

Язва вовків у східніх Карпатах приймає щораз більші розміри. До відома ширшого загалу дістаються тільки поодинокі випадки, подані пресою, поправдіж вовки у східніх Карпатах стали загальними шкідниками, що днями й ночами нищать Гуцулам масово худобу. В кожному гірському селі пропало протягом осени кількадесять, а то й кількасот овець, телят, лошаків і т. п. На полонинах Гуцули держали окремі озброєні ватаги, що відганяли вовків від худоби. Бували випадки, що пастух відбирав нападену вівцю, а вовк вижирав їй бік. На Попаді люди валили голодного вовка буками, а він усе ще не хотів тікати. На Мотузі в Карпатах господареви Гавучакови вовки пожерли 30 овець. В останніх часах вони заходять у долішні партії гір і на Підкарпаття. В околиці Микуличина пожерли цього року поверх 500 овець, багато телят, ялівника і лошаків. У Брустурах шість вовків у білий день пожерли ялівку. Під Рокетою біля Білих Ослав недалеко Делятина вовки пожерли 7 овець, а 11 штук покалічили на смерть. В околицях Космача і Жабя волочиться стара кулява вовчиця з пятьма вовками, які в останньому році пожерли 300 овець. На основі даних, зібраних тільки доривочно у східніх Карпатах, список минулорічних страт перевищає вже 1,500 овець, 50 штук рогатої худоби, 30 телят і кільканацять коней. На деяких полонинах вовки знищили всі лошаки. Коли рахувати тільки поверховно, втрати Гуцулів доходять до кільканацятьох тисяч злотих, а до весни вони певно подвояться.

ЕЛЕКТРИФІКАЦІЯ ТЕРЕБОВЕЛЬЩИНИ ТА КОПИЧИНЕЧЧИНИ.

У Янові біля Теребовлі вибудували електрівню, до якої належить около 35-метровий тунель, що управильнює біг і опад води до басейну, а також 2-поверховий дім. Тепер в електрівні вбудовують турбіну за 30 тисяч злотих.

ЗАСУДИЛИ МАТРИМОНІЯЛЬНОГО ПОСЕРЕДНИКА.

У Надвірній вів матримоніяльне бюро Карло Михайлишин. Від клієнта брав за маніпуляційні кошти по 5 зл. Так звербував 555 мужчин і 1,000 жінок, від яких узяв теж ріжні суми на якісь реєстрації та зголошення. Коли ошуканство виявилося, справа опинилася в суді, який засудив Михайлишина на рік вязниці.

ВИНЯТКОВИЙ ЗАСІБ САМОГУБСТВА.

Арештований за країж 19-літній хлопець у калійській тюрмі вирішив відібрати собі життя. Тому виривав з тюремного матерацу кусники дроту і проликав їх. По двох тижнях, покинувши тюрму, занедужав він тяжко. Підчас операції виняли йому зі шлунка значну скількість дроту.

9 ЛЮДЕЙ ВТОНУЛИ В ОЗЕРІ.

У браславському повіті наслідком заломання леду на озері Миори втонули два рибальські сторожі. В озері Дрисвяти втонули два чоловіки кольонії Нормірі та три слухачі військового приспосіблення. Разом у ґрудні втонули 9 людей.

ЗАЗЕЛЕНІЛОСЯ ВІД ПАПУГ.

З Аделяйди повідомляють, що внутрішню Австралію, яка щойно відітхнула після язви саранчі, навістило нове нещастя. Міліони зелених папуг летять від границі західньої Австралії на схід. Вони летять такою густою масою, що земля, де вони сядуть, як далеко й широко, зеленіється. Папуги роблять воду непридатною для людей та звірят. Як день так ніч бережуть джерела перед папугами. Побоюються, що як папуги дістануться до фарм, яких іще не знищила саранча, знищать засіви й овочі.

САБОТАЖИСТИ НА СОВЕТСЬКИХ ПОЧТАХ.

Як повідомляють советські часописи, у Вороніжі викрито контрреволюційну діяльність почтових і залізничих урядів. Арештовано 17 осіб з начальником почти Ґжибовським і начальниками руху Валюшковичем та Радановом. Закидують їм, що саботували советські ґазети, нищили пересилки і не допускали ґазет до рук читачів. Так знищили коло 2 міліонів примірників „Ізвестій", „Правди" і т. п. Саботажистам грозить кара смерти.

СВІЧКА З МОГИЛИ.

На цвинтарі в селі Любяжі, коширського повіту, хтось розкопав могилу Митрофана Павлочука і забрав з труни свічку, яку, згідно з місцевим звичаєм дають небіжчикам. Злодії вірять, що така свічка уможливлює крадіж у хаті, хочби всі збудилися зі сну. Та небіжчикова свічка завела злодіїв: усіх арештовано підчас крадіжу в сусідньому селі Кризі.

САМ СЕБЕ СПОЛЮВАВ.

Десятник пограничної сторожі, Іван Мушулян з Оршівців (Букувина), побачив лиса й стрілив до його з карабіна. Лис упав, але коли десятник зблизився до нього, він потягнувся в корчі. Десятник хотів добити лиса прикладом, але кріс зачепився в корч і вистрілив. Куля попала в саме черево десятникови. По дорозі він сконав.

ОТЖЕ НЕ БУВ ІДЕАЛІСТОМ...

Жиди нераз казали, що був між ними один ідеаліст, що не дбав про гроші. Це, кажуть, був фільософ Барух Спіноца. Так теж досі представляли його біографи. Та в дійсности було цілком інакше. Недавно оголосили Вас Діяс і ван дер Таке збірку архівних документів, з яких подав звідомлення в „Ревю де Метафізік" Ріво. Виходить, що цей фільософ нічим не ріжнився від Ізраїля... Походив з багатої родини, жив дуже вигідно аж до виключення його з жидівського кагалу. Збереглися теж документи, що виказують, що Спіноца позичав гроші на високі відсотки і — цей фільософ, що писав про пантеїзм — рівночасно лiцитував своїх довжників... Словом був... Жидом.

МАЄТОК ЖЕБРАЧКИ В КАПЦЯХ.

В Бересті над Бугом вибухла в однім домі при вул. Ягайлонській пожежа. З хати вибігла якась жінка і почала кричати, що горить цілий маєток. Тоді один пожежник скочив до середини і почав виносити деякі річи. Жінка, видячи, що нема її скарбу, побігла до середини сама і незабаром винесли її напів зімлілу з вогню. В руках держала капці, які почали вже горіти. Показалося, що жінка держала в тих капцях значний маєток. Було там 2,200 зл. і 4,500 долярів. Вогонь знищив їй 27 стозлотових банкнотів, 50 долярів і бляшану баньку з золотими рублями. Гроші були власністю старухи Єсімової, яка висиджувала цілими днями під церквою і жебрала. Таким чином вона зібрала маєток коло 30,000 злотих.

ВЕЛИКІ БАНКОВІ ЗЛОВЖИВАННЯ В СОВЕТАХ.

Як повідомляють з Москви, комісія найвищої контролі СССР перевела інспекцію у всеукрбанковій орґанізації під назвою „Ґосбанк". Інспекція викрила величезні зловживання в централі та у відділах. У звязку з тим арештовано директорів Певснера-Перновича і Сушенка. Потягнено теж до відповідальности головного директора, Пебанерова. Втрати, які потерпів державний скарб, обчислюють на міліон рублів.

ЗЛОДІЇ ОКРАДАЮТЬ ЗЛОДІЇВ.

В Облазниці, пов. Стрий, до крамниці Маєра Бріля дісталися в ночі підкопом злодії і вкрали більшу скількість товарів. Коли верталися з добичею, під лісом напала на них інша злодійська шайка і відобрала їм значну частину річей. В дальшій дорозі злодії зустрілися з кількома дикими стрільцями, які відобрали їм решту вкрадених річей. Поліція арештувала одну й другу злодійську шайку.

МАСОВА АКЦІЯ ОБОРОНИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ НА СЛОВАЧЧИНІ

ЛЬВІВ. — Надійшли дальші відомости щодо розпорядження шкільного інспектора Б. Крпелеца в Бардієві, на східній Словаччині, яким заборонено священикам греко-католицького обряду вчити в школах релігію українською мовою, якщо школа має словацьку мову як викладову. А, як відомо, до Словаччини прилучений великий шмат землі, заселений українським населенням. У тій справі відбулись у Свиднику на Словаччині наради духовенства і відпоручників селянства. Наради мали дуже бурхливий хід. Селянство зявилось у великім числі, заступаючи 40 церковних громад. Вислано від зібрання протестаційний меморіял до міністерства в Празі, а священство рішило далі вчити релігію по школах українською мовою. Пряшівський епископ П. Гойдич видав теж строге припоручення духовенству вчити по школах релігії „лише рідною мовою дітей".

У слід за тим інспектор Крпелец відкликав свій розпорядок. А прихильники словакізаційної системи заложили протест проти греко-кат. духовенства, яке, мовляв, „надало невинному розпорядкови інспектора політичний підклад". Той протест викликав серед населення ще більше обурення та започаткував стихійний національний відрух проти словакізації українського шкільництва на цілій північно-східній Словаччині.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

ЛЬВІВ. — Перед львівським судом присяглих відбулася карна розправа проти двох молодих дівчат: Мирослави Головко і Степанії Мартиняк. Перша, 21-літня, була управителькою фабрики цукорків „Фортуна", друга є абсольвенткою семинарії, літ 22. Обидвом підсудним прокуратор закинув, що належали до ОУН, а крім того Степанії Мартиняківній ще й те, що на свято Богоявлення (Йордан), 19 січня 1934, розкидала між юрбу більшу скількість летючок, які розпочиналися словами „Український Народе! Від нині..." і накликували до відірвання від Польщі частини земель. Крім того та остання нібито переховувала ще й нелеґальну літературу. Обвинувачення оперте на зізнаннях поліційних аґентів та на щоденнику, який вела С. Мартиняківна. Вона зізнала, що щоденник є нічим іншим, а тільки витвором фантазії, де записувано діяльоґи, яких не було, сни, і т. п. На основі рішення суду присяглих засуджено: Степанію Мартиняківну на 4 роки, а Мирославу Головківну на 3 роки. Засуджені приняли присуд з повним спокоєм.

ПОСТИШЕВ „РОЗТОРОЩУЄ" УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ.

КИЇВ. — На Другім Окружнім Зїзді Рад Київщини Постишев назвав рік 1933 роком розгрому націоналістичних і патлюрівських елементів, що засіли на ріжних відтінках соціялістичного будівництва. Казав: „Ми розторощили й вигнали з ідеольоґічного фронту кадри українських націоналістів та троцькістів, протиставляючи їм советські кадри; ми вляли в національно-культурне будівництво нову большевицьку кров і підсилили революційну обережність".

КРІВАВІ ЗАВОРУШЕННЯ НА СОВЄТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Дальші втікачі з України розповідають про заворушення на Україні під Советами. В Одесі виступило ціле населення в обороні робітників, які протестували проти зменшення скількости хліба, а яких за те чекісти арештували як шкідників і саботажників. За цей бунт населення заслано кількадесять робітників на Сибір, а 7 розстріляно.

ДО ІСТОРІЇ „УКРАЇНІЗАЦІЇ".

КИЇВ. — На сцені киїського театру зявився знову „Запорожець за Дунаєм". Та годі в нім пізнати стару оперету Артимовського, відому з туги за рідним краєм. Викинено з неї всякий „ноціоналізм", всякі такі пісні, як „Там наш милий рідний край", або „Ой і не гаразд Запорожці". Перероблено всі арії й усесь зміст, позбавляючи оперету, як подають советські ґазети, „націоналістичного мотлоху".

АМЕРИКАНЕЦЬ ПЕРЕД СУДОМ ЗА ШПИГУНСТВО.

БЕРЛІН. — У перших днях березня стане перед Народнім Трибуналом Річард Ройдерер, американський горожанин з Клівленд, Огайо. Розправа буде тайна, але буде допущений заступник американського консуля. Обвинувачення не проголошено. Присуд може принести і кару смерти. Кажуть, що Ройдерер робив якісь військові записки.

ВСІ ДО ВІЙСЬКА.

БЕРЛІН. — Незабаром заведуть у Німеччині загальну військову службу.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$ 2.00	One year	$ 2.00
На пів року	$ 1.25	Six months	$ 1.25
В Джерзи Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПІДСУМКИ ЮВИЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ

Незабаром відбудеться річне засідання головного уряду У. Н. Союза, а на нім буде обговорена разом з іншими справами і минула ювилейна кампанія. Там теж будуть певно витягнені з неї відповідні потягнення, що будуть нічим іншим, а використанням набутого досвіду для дальшого модернізування нашого організаційного апарату.

Наш часопис, як орган У. Н. Союза, прикладав зі свого боку всіх можливих старань, щоб та кампанія вдалась. І природно, що успіх чи невдача кампанії є теж і нашим успіхом чи нашою невдачею.

Ювилейна кампанія закінчилась. Та це лише звичайна формальність. Бо властива праця для організації в нічім не перервалась. Навпаки, те, що вложено в ту кампанію, повинно саме тепер щойно зачинати приносити властиві користи.

По скінченні кампанії кождий з нас питається цілком природно: А якжеж вона випала? Та відповідь не може бути така проста, як простим є питання. Бо сказати, що ми на протязі тої ювилейної кампанії придбали організації 2,035 нових членів, ще не є ніякою відповідю. Ювилейну кампанію і її вислід можна належно оцінити щойно тоді, коли возьметься під увагу той час, у якім її переводжено. А ще краще, коли поглянемо в статистику нашої організації з двох останніх літ перед ювилейною кампанією. А тоді ми будемо змушені ствердити, що економічна кріза зачала в своїм часі надобре добиратись і до У. Н. Союза. А тут ми не могли бути ніяким винятком, а мусіли ділити долю всіх інших, і найсильніших на світі подібних асекураційних організацій. Щобільше, саме ми повинні були з природи річи відчути ту крізу якнайбільше, бо членство наше це люди робучі, себто ті, яким безробіття далося найбільше в знаки.

Наш минулий рік повинен був бути природно найгіршим з усіх останніх років крізи. І якщоб так було сталося, то цебулоб наскрізь нормальним явищем. А що так не було й ми в тім році, так би сказати, вийшли з крізи ще щасливо, то до цього причинилася та ювилейна кампанія. Тільки з тим додатком, що не треба забувати на те, що реформа, яку ми перевели, була головною точкою опори цеї кампанії. Якби її не було, то не було би вдалося вдержати при організації великого числа безробітних членів. Булиб вони повідпадали і ще нанесли би були великі втрати місцевим відділовим касам, які булиб потратили свої ощадности. А так це все вратовано: членів задержано при організації й підратовано відділові каси. І отсе являється великим осягом нашої організації в минулім ювилейнім році. Ми хоронили організацію перед загрозою, яку несла кріза. І це нам удалось.

О. Сновида.

КОНТРРЕВОЛЮЦІЯ СЕРЕД СОВЄТСЬКОЇ МОЛОДІ

Так, контрреволюція серед совєтської молоді. Інакше годі назвати те явище, яке виволікло на денне світло вбивство Кірова.

Говоримо про нього тому, що про нього досі говорить ціла большевицька преса; тому, що про це вбивство повно вісток у часописах цілого світу. А є воно величезної ваги симптомом для совєтської верхівки. Трапилося, що саме в день цього вбивства радив у Москві зїзд Комсомолу, організації комуністичної молоді. Знеможений у боротьбі з силами „старої" Росії, з її буржуазними й іншими „пересудами", постановив большевизм порадити собі в радикальний спосіб: винищити стару генерацію (наскільки ще не була винищена „впорядку червоного терору"), дочекатись, аж умре природньою смертю решта, і збудувати своє панування на молоді, на тих, яких виховання було цілковито в руках большевиків і які не знали старого ладу, скасованого большевиками, отже які не могли порівнювати большевизму з тим, що було перед ним, і не в стані були робити непідхлібні для нового режиму висновки.

Зпочатку все йшло як по маслі. Але потім почулися нарікання, аж врешті — боляк тріснув: показалося, що карта, на яку ставили Совєти, була бита життям...

Показалося, що всі арештовані в звязку з убивством Кірова, це сама молодь, не старші за 30 і пару літ, себто люди, які були ще хлопчаками, як перемогла большевицька революція. Зараз же партія зарядила старанну чистку Комсомолу і вищих наукових заведень. А потім совєтська преса затрубіла про „зраду", що вдерлася в твердиню молодого большевизму і до університетів. Вияснилося, що до Комсомолу проникли „клясоворожі елементи", які й зачали там водити рей. Виявилося, що Комсомол цілковито занедбав вивчення „ленінсько-марксівського" тальмуду; вияснилося, що в Комсомолі шириться релігійність, не зважаючи на те, що Ленін давно узнав релігію за „дурман для народу". Одним словом: вияснилося, що Комсомол, головна підпора совєтської влади, до нічого, що в нім звила собі кубло вічно мордована, вічно переслідувана, тисячу разів за мертву проголошена, і вічно жива контрреволюція...

Тяжка річ признатися до цього по 17 літах панування комуністичної партії, по її монопольним пануванню над душами молодих поколінь! Отже тому й видумано фікцію, що до Комсомолу проникли клясоворожі елементи. Мовляв, коли повстає нова небезпека для совєтської влади, то це від її старих, ще недобитих ворогів... А тимчасом справа мається якраз навпаки: нова небезпека для совєтської влади повстає серед самих большевиків нового покоління. Бо справді, як доказати, що вбивники і співчуваючі вбивству Кірова є контрреволюціонери, коли вбивник, Ніколаєв, є син робітника, а вбитий — великий совєтський достойник, Кіров — син дякона, отже люди, за своїм соціяльним положенням, явного контрреволюціонера? Про ці факти совєтська преса мовчить; тим не менш є вони факти... Дальше, як можна обвинувачувати в звязках з контрреволюційною, старою Росією людей, що мають двадцять кілька чи трицять літ? Чим звязані вони зі старою Росією, яку ледви памятають зі споминів дитинства? А ще найважніше: як можуть бути контрреволюціонерами люди з партійними білетами (річ не така легка в СССР), люди, що користали досі не тільки з довіря совєтської влади, але й були нею винесені в ряди ґвардії режиму, його головної підпори?

На ці запити не дістаємо відповіди в совєтській пресі, яка зраджує разом з верхівкою партії крайню нервовість і збентеженість. І є чого! Бо чистка і фронт партії проти комсомолу і проти молоді взагалі свідчить, що: 1) партії не вдалося взяти в свої руки духове виховання нової генерації, 2) що ця генерація розчаровується в большевицькім режимі, 3) що не цікавиться офіційним євангелієм нової віри, 4) що отверто виступає проти цього режиму ґвалту і крови, який не здійснив своїх обіцянок і замісць до раю привів країну до жахливого стану нужди, голоду і безправства.

Гіпноза комуністичного міту, гіпноза большевицьких „пятиліток" на наших очах прискає, як миляна банька. Чимраз страшніші відносини в СССР і чимраз частіший контакт СССР з Европою (яку багато комсомольців уже бачили) викликають у думках молодого покоління протест проти ідіотичного й кривавого режиму, протест, якого пророчистим симптомом була куля Ніколаева... Це знають у Кремлі, тому і жах та збентеженість, що там запанували.

В Росії назрівають великі події, яких цілої далекосяглости ми нині навіть передбачити не в стані. Від большевизму відпадає його єдина надія — його молодь.

ДЕЩО ДО ПИТАННЯ: ЧИ ЦЕ БУВ ГАВПТМАН?

Судові лікарі-психіятри, що оглядали Гавптмана, що нині стоїть на суді, обвинувачений за один з найбільше відомих злочинів світа, подають газетярам цікаві роздумування про обвинуваченого.

Доказують вину на всі способи.

Передовсім лікарі, котрих назвища покищо ще публично не розголошені, кажуть, що злочину викрадення дитини Линдберга й добуття від батька викупу доконав власне Гавптман. Доказують це душевними прикметами підсудного. На основі ріжних душевних даних про душевний стан Гавптмана вони приходять до переконання, що це якраз він поповнив закинені йому злочини.

У цей спосіб ми маємо перед собою ріжні докази вини. Поліція доказувала її через ловлення грошей з викупу, листів з домаганням викупу, тощо. Один знавець дерева доказував злочин Гавптманови, прослiджуючи вироб дерева, з котрого зроблено драбину. Тепер психіятри доказують вину душевним станом Гавптмана. Вони кажуть, що ще до відкриття Гавптмана мали душевний портрет викрадача дитини.

Чому саме від Линдберга?

Передовсім психіятри завдали собі питання: хто такий міг поповнити такий злочин, як викрадення дитини в Линдберга?

У цьому питанню були питання: Чому саме в Линдберга? Чому не в кого іншого? Чому не в когось багатшого? Чому не в когось менше відомого?

Видно, психіятри думали так: у цьому злочині є не лиш саме добуття грошей, але й спосіб добуття. Добуваючи гроші якраз від Линдберга, злочинець відзначив себе від інших, які відай пішлиб шукати таким вимушенням грошей від когось іншого. Добуваючи гроші від Линдберга, злочинець шукав вдоволення якогось глибокого душевного бажання.

Якож це може бути бажання? — це було дальше питання... Психіятри кажуть, що, добуваючи гроші від Линдберга, злочинець понижив Линдберга. Він відобрав йому велику частину гроша, котрі припали йому як наслідок його великого летничого лету. Злочинець хотів зменшити значіння, величність лету Линдберга, — це мусіла бути людина, що завидувала Линдбергови його перелету через Атлянтик. Ця зависть мусіла бути така сильна, що аж людину штовхнула на тяжкий злочин, який у своїм вислідi може злочинця поставити самого на смерть. Це мусіла бути людина, котрої зависть доведена до майже божевільного ступня.

Такі межі для вдачі цього злочинця поставили психіятри. Тепер вони почали в ці межі вливати риси вдачі Гавптмана й доказувати, що саме Гавптман виповнює цю форму.

Вони кажуть, що Гавптман почуває майже божевільну зависть супроти Линдберга. Він хоче його приниження. Якби йому вдалося забрати від Линдберга дитину, вбити її, забрати йому ще велику суму гроша й за це все не мати ніякої кари, то чи може хто мати кращу побіду над великим летуном?

Ідеал Гавптмана.

Тепер треба доказати, що саме Гавптман мав цю майже божевільну зависть до Линдберга. Психіятри кажуть, що ідеалом Гавптмана був відомий німецький летун, барон Манфрід фон Ріхтгофен. Що саме він був цим ідеалом, це видно з того, що Гавптман охрестив свою дитину імям Манфріда. В тюрмі Гавптман вибрав собі на лектуру життєпис Манфріда фон Ріхтгофена.

Та чому саме Ріхтгофен? — питаються психіятри. Чому не Гінденбург? Чому не Макензен? Чому не кайзер? Чому не хтось з великих німецьких полководців не був ідеалом Гавптмана?

І відповідають: бо Гавптман це збунтований хлопчисько. Це бунтар проти німецького патріотизму, проти німецької влади, проти німецької армії, німецької команди, цісаря, ґенералів.

Звідкиж це взялося? Цей бунт у німецького жовніра взявся якраз з тої гострої німецької військової дисципліни, яку впоювала німецька армія. Та дисципліна пробувала ломити волю людини, зробити з людини машину, автомат. Назверх це їй удалось, але не зовсім. Бо зломити людину зовсім не можна. Бо з живої людини чистої машини, автомату, послушного чужій волі, не вдасться зробити. Людина все лишиться людиною: хоч її волю задушите, то ця воля вискочить зовсім несподіваним боком. Так і німецькі капралі, офіцири й ґенерали нібито зробили з Гавптмана здисциплінованого жовніра-автомата, але в ньому душа далі бунтувалася проти тих, що над ним виконували дисципліну. Він бунтувався проти офіцирів як проти представників цієї вищої сили, що його домала. Він хотів звести внівець заходи тих, що його вчили дисципліни. Він певно бився на їх приказ як машина, а не як людина. По скінченню війни він бунтувався проти влади. Він грабував, крав. Це все форми бунту проти влади.

Але кожна людина потребує мати ідеал, який служить їй зразком власної поведінки. Цим ідеалом був Ріхтгофен, що був вищий від усіх капралів, офіцирів, ґенералів, що в Гавптмана товкли дисципліну. Він літав понад усіми, нищив ворогів, не ломлячи нічиєї волі. Це був лицар без скази.

Узурпатор займає місце ідеалу.

Але того лицаря вбили альянти. Зі смертю Ріхтгофена Гавптман лишився без ідеалу. Він уже не мав на кім взоруватися. За якийсь час місце Ріхтгофена в уяві людей заняв інший летун, що захопив увагу всього світа. Ним був Линдберґ. Але для Гавптмана Линдберґ був фальшивий лицар, узурпатор... Це не лицар, не вояк. Він не літає для ідеалу, але для слави, а цю славу він добуває на те, щоб дістати гроша. Чи не дістав грошей своїм летом?

І тому проти Линдберґа звертається ненависть Гавптмана. Його він хоче позбавити слави, зробивши з нього дурня. Від нього він хоче взяти гроша, який він добув собі, занявши в світі місце Ріхтгофена.

Так, кажуть психіятри, думає Гавптман. Це не є льоґіка здорової, нормальної людини, але кождий може легко признати, що нездоровій умово людині цього роду льоґіка може промовити не так до розуму, як до серця. Це приватна льоґіка, себто льоґіка, якої ширші круги не можуть приняти, але всі умово хорі люди мають саме таку свою, власну, приватну льоґіку.

Та це все тільки теорія. Дуже гарна теорія, що правда, дуже повчаюча про дивні дороги, якими ходить хора людська думка, але всетаки тільки теорія. Це ще не доказ вини Гавптмана, а тільки спроба зрозуміти викрадача дитини летуна Линдберґа.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ.

У списі головної канцелярії У. Н. Союза про число новоприєднаних членів на протязі 1934 року, поміщену в „Свободі" ч. 14 з 18 січня ц. р., пропущено, що відділ 21 У. Н. Союза звербував у часі ювилейної кампанії 4 нових членів.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорозька Січ, від. 388, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 3-го лютого, в годині 2-гій пополудні. Обовязком є всіх членів прийти на ці збори. — Іван Михальцевич, предс.; П. Оґар, секр.; В. Дольський, кас.

ПОРТ ДЖЕРВІС, Н. Й. Молодечий Союз від. 88, повідомляє, що перший мітінґ відбудеться в неділю, 3-го лютого, зараз по Сл. Божій, в церковній гали. Всі члени мають явитись на тім зібранню, як також повинні прийти і ті, що ще неналежать, а хочуть вступити в члени У. Н. Союза. — Марія Князяк, предс.; Ольга Кузнєвич, секр.; Ольга Шиґда, кас.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. ім. Ів. Франка, від. 334, повідомляє всіх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 3-го лютого, в годині 1:30 пополудні, в малій салі У. Н. Дому. На річнім мітінґу ухвалено змінити мітінґи на першу неділю по першім, тож придержуйтеся ухвали і приходіть на час. Також ухвалено, що кождий член має платити свою вкладку точно кождого місяця, бо інакше буде суспендований. Члени, котрі обовязались дати коляду, а колядники не застали їх дома, нехай зволять принести на цей мітінґ. — Н. Задерецький, предс.; В. Тритяк, фін. секр.; В. Репужинський, кас.; О. Запоточний, рек. секр.

ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Відділ 62 повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 9-го лютого, в годині 6:30 вечір, в гали на Ґрейс Евс. Обовязком є кождого члена явитись, бо є важні справи до полагодження. Пригадується довгуючим членам вирівнати вкладки за себе і за діти. — Т. Яців, предс.; С. Староста, кас.; М. Черкас, секр.

САВТПОРТ, КОНН. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 84, подає до відома всім членам і членицям, що дуже важний місячний мітінґ відбудеться в неділю, 10. лютого, в годині 4-тій пополудні, в У. Н. Домі при Вест Кінґс Гайвей. Проситься всіх членів прийти на час і полагодити всі справи, а головно справу річного балю, який ухвалено на день 2. березня. — Дмитро Махно, предс.; Петро Дудко, секр.; Михайло Сендзік, кас.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Відділ 204 повідомляє своїх членів, котрі не були приявні на річних зборах 12. січня, що до нового уряду на 1935 рік вибрано, як слідує: Петро Сокальчук, предс.; Іван Готра, заст.; Іван Крочак, кас.; Микола Близнак, секр.; Микола Мороз, Іван Хитрик і Василь Ґельнер, контр. комісія. Місячні збори відбуваються в другу суботу в місяці, в гали укр правосл. громади, 334 Іст 14 вул. Збори за місяць лютий відбудуться в суботу, 9. лютого, в годині 8:15 вечір, на офісі згаданої громади, 1-ший поверх. — М. Близнак, секр.

ТОЛІДО, О. Бр. св. О. Николая, від. 167, повідомляє своїх членів, що на річних зборах 9-го грудня вибрано слідуючий уряд на 1935 рік: Микола Білецький, пр.; Вартоломей Униськo, заст.; Іван Кульматицький, фін. секр.; Григорій Миськів, прот. секр.; Дмитро Медецький, кас.; Стефан Гаврилюк, заст.; Михайло Чорний і Михайло Блясецький, контр. комісія; Михайло Космина, Іван Лоняк і Фердинанд Жуковець, контр. хорих; Павло Звонкевич і Михайло Тимків, прапорчики; Андрій Униськo, дверник. Збори братські відбуваються в другу неділю по першім в Юніон Галі, 2748 Леґренджи ул. — Іван Кульматицький, секр.

В. Будзиновський.

ШЛЯХОЦЬКЕ УХО

(Історичне оповідання).

(7)

— Щоби гайдуки, котрі полонили шляхоцьку дитину наздігнали і побили того козака-хама, що ту дитину висвободив?

— А хочби й убили?

У Ярунича закипіла кров. Дівчина все ще стояла коло його коня і, соромлячися за свого вбатька, прислухувалася сій розмові.

— Коли вам кривда, то панну дам назад там, звідки взяв її! — крикнув козак, схилився, вхопив дівчину, посадив назад на коні перед собою і пустився назад в сторону Латані.

Шляхтич кинувся вперед, щоби вихопити дівчину, та козаки відгородили його від Ярунича. На тіло шляхтича виступив піт. Йому стало ясно, що як з козаком не помириться, то доньку не так легко дістане назад і бодай до часу, коли справа вияснится, втратить поміч козаків, нарошно висланих для нього. Підігнав коня і до козака, що їхав останній, сказав:

— Підідь до того гордого вашого старшого і перекажи йому, що я лиш так зажартував собі, бо хотів знати, чи присланий мені козак знає собі ціну. Скажи йому, що розумний козак повинен розумітися на жартах.

Козак підїхав до Ярунича і переказав йому слова шляхтича. Очевидно, і дівчина вчула, що батько переказував. Вона й собі стала просити козака:

— Помирися з батьком, — казала. — Він горячка і прудкий. Має поганий язик, та він не такий недобрий, як би судити з його слів. Помирися. Не роби мене ще нещасливішою, як я вже є. Як будеш у нас, то може коли ще раз станеш мені в пригоді. Може ще раз поратуєш... Не для батька, а для мене зроби се. Я тебе прошу. Передай мене батькови на його коня і разом з твоїми козаками їдь за ним до нашого двора... Не зробиш так?... Не зробиш... для мене? Чи хочеш, щоби я тебе цілувала по руках?

Кажучи се, дівчина ще сильніше притулилася до козака. Йому зробилося тепло коло серця. Він змяк.

— Добре, — каже. — Передам тебе твому батькови.

Козак підвів руку і тим спинив похід. Зіскаючи з коня, сказав до дівчини:

— Ти сиди далі. Поїдеш на моїм кони.

Взяв у руку віжки, коня з дівчиною завів до Райфурського і каже:

— Маєте, пане, вашу панну. По коня зголошуся до вас.

— Ти лишишся так, без коня?

— Піду так, як ви казали, пішки. Се вже недалеко.

Шляхтич засоромився і не знав, що сказати.

— Я так не хочу! — крикнула дівчина, і зсунувшися з коня, приступила до батька.

Здавалося, що тепер ні в кут, ні в двері. Шляхтич втратив голову. Аж один гайдук шляхтича знайшов добрий вихід. Скочив зі свого коня і каже:

— Хібаж то буде перший раз, як я звідси до нас піду пішки? Паннунця нехай сідають на мого коня.

— Тепер вовк ситий і коза ціла! — сказав Райфурський, вдоволений, що та немила пригода скінчилася. Ще лиш потерпав, що гордий козак готов не поїхати далі до нього, а вернеться. Щоби його укоськати, розпочав з ним розмову по доброму.

— Як ти гадаєш? Пішла за тобою погоня, чи може бояться твоїх козаків?

Ярунич знав, що один десяток гайдуків, що лишився в Латані, ані подумає наступати на пятьдесять козаків. Та щоби шляхтич не був певний свого і не гороїжився, відповів:

— А чорт їх там знає, яку вони мають силу. Панну конвоювала невелика сила, тож я нечайним наскоком вхопив її. Як їх більше там і як скоро зберуться докупи, то, очевидно, пустяться переймати нас. Та тепер, пане, я вашу панну віддав вам, і моя хата з краю.

Ся відповідь не дуже припала до вподоби шляхтичеви. Не знав, що далі сказати, щоби козака не просити, та всеж таки спонукати його, щоби їхав далі, і, як треба буде, щоби ворогови загородив дорогу до Райфурів. Дівчина з лиця батька вичитала його думки, бо вони були такі виразні, що кождий вичитав би. Щоби батькови помогти, звернулася до Ярунича і сказала:

— Твоя хата з краю... чи я також Ти мене, що правда, вихопив з рук наших ворогів, та ще не обезпечив. Безпечна буду аж в нашій хаті... Ще не знати, чи доїду.

— Чомуж би не мала доїхати? — перебив козак. — Хібаж я з моїми товаришами не до вас? Шубинський возьме вас ще раз хіба по моїм трупі!

— Коли так, то не гаймося тут. В дорогу! — крикнув Райфурський.

Дівчина сіла на коня гайдука і перша пустилася вперед. За нею почвалав батько з другим гайдуком. Кількадесять кроків за ним мчалися козаки. За ними бив ногами гайдук.

В душі Райфурського кипіло. Він обдумував ріжні способи відплати за наїзд Шубинського. Також сердило його те, що притиснений конечністю, не міг з козаком поводитися дуже по шляхоцьки. Найбільше сердило його те, що Ярунич, відбивши його доньку, зробив йому таку неоцінену прислугу і він обовязаний був до вдячности.

— Се нечуване! — думав, — щоби шляхтич змушений був з хамом так панькатися! Хоч обіймив і пригорнув до себе шляхтянку, не вільно йому за се дати в писок! Надходить кінець світа!

(Дальше буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

НА ДУРЕННЯ ЧИТАЧІВ.

Пише „Ню Йорк Таймс" новинку і дає їй заголовок: **Музична юнія карає корабельну компанію на $215 за те, що військова музика грала патріотичні пісні.** Як могла юнія допуститися такого непатріотичного вчинку? — спитає читач.

З новинки виходить, що корабельне підприємство „Інтернешенел Меркентил Мерін Ко", зробило з юнією музикантів юнійний контракт, на основі котрого підприємство зобовязалося заплатити юнії кару на випадок, як воно найме грати на кораблі якусь капелю, що не належить до юнії. Оногди з приводу пускання на службу нового пасажирського корабля, підприємство наняло військову капелю. За те, що ця капеля не належить до юнії, підприємство заплатило юнії музикантів умовлену контрактом кару. Капеля, як звичайно, почала концерт американським гимном.

Хвиля застанови покаже, що юнія не карала корабельного підприємства за те, що воно наняло військову банду, а за те, що воно наняло неюнійну банду. Якби банда не була військова, але цивільна, а до юнії не приналежна, то й тоді юнія теж домагалась би заплати кари. Хвиля застанови покаже теж, що юнія не карає корабельної лінії за те, що капеля грала патріотичні пісні; юнія зажадалаб кари й за „джез".

Якщо корабельне підприємство тепер каже, що це його покарано за те, що воно казало грати військовій банді патріотичні пісні, то воно поступає, як той вовк у казці, що говорив, що його хлопи за те били, що він сірий, а не за те, що він телята крав.

ЯК ПОВСТАЄ ЗАБОБОН.

По затопленню корабля „Могок" цю назву взяла прибережна сторожа для своєї великої лодки, котру спустять на воду цими днями. Та показується, що ця популярна назва американського індіянського племени набрала недоброї слави серед моряків з тої причини, що потонулий у четвер корабель був уже другим кораблем тої самої назви, що скінчив так нещасливо. Тому моряки бояться, що й третій корабель цієї назви може теж стрінутися з нещастям.

Декотрі з моряків кажуть, що „Могок" не є нещасливий усюди, а тільки на водах стейту Ню Джерзі. А тут, гейби на лихо прибережній сторожі, новому „Могокови" приказали стерегти побережа стейту Ню Джерзі... А родовиті Американці залюбки говорять про імігрантів, повних глупих забобонів.

ПАМЯТАЮТЬ ЗА НАС.

Щойно недавно телеґрафували до Америки з Москви, що там ширяться ріжні американські звичаї й обичаї. Мовляв, Американці, не дивіться боком на Москалів: цеж люди, які вас малпують. Тепер, не знати з якої причини, американської симпатії запобігає бувший німецький цісар Вільгельм.

З приводу його уродин його внук розговорився з репортером американської новинкарської агенції про те, як то бувший цісар страшенно сумує зприводу катастрофи корабля „Могок", якто цісар, здоров і сильний, не дивлячися на своїх 76 літ, з болем серця думав про тих, що розбилися на „Могоку" та ще в таку негоду. Бувший цісар справді дуже заінтересований тим, що через сніги в Америці не ходять трамваї. Словом, непогода... не дає йому спати, чи щось у тому роді.

Нема то, як чуткі цісарські серця. Престол може стратити, але чуткого серця таки ні. Не поможе жертвам катастрофи ділом, то хоч словом. Не дав пан кожуха, але його слово тепле.

УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИЧНІ ВЯЗНІ

(Допис присланий з краю для „Свободи").

У Львові існував кілька літ „Комітет допомоги політичним вязням". Одначе польська влада цей комітет розвязала. Дальша допомога ведеться під фірмою; „Канцелярія д-ра Стефана Федака". Д-р Федак держить одну платну урядницю, яка кермує працею цілого комітету. Багато праці вкладають у той комітет старші пані, які добровільно зобовязалися тут працювати; а найбільшу частину праці виконує українське студентство.

Комітет опікується не лише вязнями, що сидять у львівських Бриґідках, але й усіми іншими, що сидять по тюрмах, розкинених по цілій Польщі.

Львівські вязні дістають з комітету кождого тижня пакунки. Пакунок такий складається з хліба, солонини, чаю і цукру. Давніше такі пакунки дістали вязні кілька разів на тиждень, а був час (ще тому 2 роки), що діставали кождого дня теплі снідання й обіди. Тепер комітет розпоряджає такими малими фондами, що заледво стає на пакунки раз на тиждень.

Вязні, що сидять поза Львовом, дістають лише грошеві підмоги (по 3—5 зл.), і то раз на місяць. Крім того комітет веде листування з усіми вязнями і по можности заспокоює їх бажання і потреби.

Усім українським політичним вязням справляє комітет Різдвяні і Великодні Свята. Тоді вже дістають харчеві пакунки не лише львівські вязні, але й усі зпоза Львова. Вже місяць перед кождими святами робить комітет великі приготування. Приготовляють листи, з якими ходять по домах студенти (ки) і збирають грошеві датки „для вязнів на свята", а також просять, щоби пані зобовязалися зложити перед святами пакунки для вязнів. Пакунок такий складається з булки, мясива, чаю, цукру і „солодкого". Тиждень перед святами збирають по домах обіцяні пакунки, приносять їх до комітету і тут складають усе разом, щоб опісля поділити між усіх вязнів по рівній части. Найперше посилають усім позальвівським. Кождий вязень дістає окремий пакунок.

Пакунки висилають почтою.

Львівські вязні дістають пакунки день перед святами. На Різдво кождий вязень дістає в пакунку кавалок смерічки, а на Великдень писанку.

В день Святого Вечора (наскільки заряд вязниці позволить) дістають вязні святу вечерю (борщ, пироги, кутя).

Позальвівські вязні дістають ще в святочних пакунках дещо з одіння.

За те все вязні є усім тим, хто ними опікується, дуже вдячні. Вони завсіди думають про них, на що вказують листи, які вони (як лише їм вдасться) шлють до своїх знайомих, а то й до комітету. І хоч майже всі вони мають перед собою ще кілька, а то й кільканацять літ важкої тюрми, ніхто з них не паде на дусі. Теперішній стан уважають вони за прикру конечність, за хвилеву темряву, по якій мусить прийти Світлий Ранок. Для ліпшої ілюстрації їхнього стану душі наведу кілька уривків з листа одного вязня, що сидить у Воронках (7-літній присуд). Засуджено його цього року.

„Спершу мушу сплатити довг вдячности. Тому прошу вибачення, що не спромігся в туж мить подякувати Вам за святочні побажання, бо думав, що те все зроблю, як вийду. Однак не так склалось, як гадалось. Нічого дивного і страшного. Раз мати родила — як казали наші предки. А чейже ми, їхні нащадки, не схочемо їх осоромити. Не правдаж?! Також складаю на Ваші руки щиру подяку Вп. П. Д-р Федакови та товаришкам з комітету за поміч, память і опіку в часі побуту в Бриґідках. По нашому: щире спасибі за хліб, за сіль і за добре слово. При помочі радієвих хвиль душі шлю Вам дружній привіт і щиру дяку за память. Зокрема дякую за маки. (Для пояснення мушу додати, що вязень цей дістав на свої імянини в листопаді мин. року картку з желаннями, на якій були нарисовані маки. — Дописувачка „Свободи"). Маки! Червоні маки! Скільки химерних думок і мрій нараз заворушилось, неначе птиці крилами злопотіли, що рвуться до лету і вдарять об край клітки, та зновуж рвуться, скачуть, не вгавають. То манить їх блакить, кличе сузірна даль. До цих підхмарних просторів вони рвуться летіти з вихром на вздогони, на стрічу бурі, з громами перекликатись, з блискавками погратись, кинути градовим хмарам визов душевної снаги, ухами духа вловити бурхливі відгомони дальших зовів. І дивні гості (чи може той зі Запорожа) застукали до моїх вікон..."

(В тім місці цензура вязнична засмарувала досить великий кавалок листа якоюсь чорною мазею, так, що не можна нічого відчитати. — Дописувачка).

...„Там злітає моя душа. Червоні маки розвітають у серці... Солодкі, чарівні маки уст, палаючі маки в огні на сталі і ген мінливе розхвильоване море маків у сонці серед піль моеї землі! Чую голос з горіючого корча духа: Чиж життя людини не є невдовним акордом могутньої симфонії, що її відіграють інструменти людських діл під батутою волі?! Тож долучім і наш акорд до побідного гимну нового життя. Чиж наша душа не є жмутом полумя з палаючого огнища життя?! Тож розпалюймо вогні нового, на неспокійних шляхах шукання Незнаного. Чи не бачите, як грізно таємничо сміється незбагнутий Сфінкс? Хібаж нам судилась доля мандрівки мрячних тіней серед темряви Незнаного? Чиж людське серце не є китицею чарівного квіття папороти з широких піль відвічних шукань? Чиж квіттям вкрашаємо лише гроби, свої хати і каплички? Хібаж молодість не плете з них вінків любови і не пускає на рвучні хвилі життя?"

(Тут знову цензура вязнична затерла дальші рядки. — Дописувачка).

...„Наше життя, неначе вино в льохах, масує, ферментує, щораз більше міцніє. ...На „світі" життя піннистим вином шумить, розливається. Спраґнена молодість у вінцях мрій спиває спяніле вино елексіру життя з чарок безумства серед пісень радости. Чогож закорковувати пінисте, пянке вино у фляшки і виставляти на продаж по склепах буднів, або зливати у шкіряні мішки й обладовувати ним верблюдів?! Тому треба нам жити повним життям, а відчуємо, як то старість Фавста в молодість перемінилась. Хай зїдливо регоче Мефісто. Ось тут станула переді мною вічно свіжа і незбагнута проблема фавстівства.

„Дуже Вам буду вдячний, як мені десь вистараєтесь такі книжки:" (Тут слідує спис ріжних книжок. — Дописувачка). ...„В тюрмі є досить часу на фільософію й основне студіювання. Ви на „світі" все йдете вперед, не позвольте й нам лишатись позаду великих життєвих проблем.

„За це все буду Вам сердечно вдячний. Бо у відповідних книжках знайдемо глибоку спільну мову без слів великих умів і душ, проблему вічного щукання Незнаного, Незбагнутого. Тут для нас книжка, це вікно на світ без крат. Чейже не відмовите мені цеї приємности. Гадаю, що я Вам також колись віддячуся. За добру волю згори дякую. По прочитанню і перестудіювання зможу їх звідси назад відослати.

У лікаря.

— Не смієте вже пити ні пива ні вина, бо вони є причиною вашої недуги.

— Дякую дуже панови докторови, бо я вже думав, що то через цю пляшинку коняку, яку пю що дня рано.

Мірко Ґлойнарич.

ДИТИНА ВУЛИЦІ

Я не люблю часописних оголошень. Бо і якжеж маю їх любити, коли раз читаю головний заголовок „Даром" і вже я зрадів, що то моглиб такого даром давати, щоби мерщій скочити туди з замовленням, колиж бо там далі читаю дрібонькими буквами „не можете нічого дістати, одначе дуже дешево можете..." і т. д. Таких оголошень є чимало, тому я їх ненавиджу.

І одного дня читаю ґазету. Обережно перелистовую, щоб не стрінутися з якимсь поважаним оголошенням або цінною реклямою. Ось я вже на шестій сторінці. Про рекляму ні згадки. Я відітхнув. Шеста сторінка вільна від оголошень, та... щось цікавого. Що? Стаття. На суспільну тему. Два стовпці довга... І я взявся читати. Заголовок геть розніжнив мене. Щож вдієш?

Закурив я папіроску, сів у крісло-гойдалку тай став читати. Заголовок: „Дитина вулиці". Дуже добре. Воно саме підхоже для мене. І читаю: В місті Н... мали люди нагоду чути й бачити щось, що може кожному, навіть найзапеклішому злочинцеви зворушити серце, а кожній, навіть найстрогішій жінці витиснути сльози з очей".

Отже воно для мене. Я таке люблю. Читаю далі:

„Пан Іван Канович, промисловець, був дуже нещасливий в коханні й ніколи йому не пощастило в якімнебудь европейськім місті, або селі, куди він їздив, найти собі гідну жінку, яку міг би кохати. Кожній припадало до вподоби його майно, а він сам не сподобався ніодній. І так дійшов до трицять пятого року життя, що й сам того не запримітив. Як побачив, що не може оженитися, постановив остатись парубком і далі жив спокійним життям.

„Раз стрінув свого приятеля з вулиці. Прошака Володимира. Хлопцеви було з вісім літ. Іван усе давав хлопцеви по кілька срібних монет. Хлопець просив його. Та вьогодні Володимир стояв мовчки, припершись до муру якоїсь пολати та мовчки дивився на вуличну метушню, куди перетискалися веселі та багаті люди. Це робило його ще сумнішим. Йому сьогодні померла мати, а батько вже давно в гробі. Тепер він сам на вулиці. Круглий сирота. Промисловець побачив сумне Володкове личко. Хлопець здавався йому такий гарний та приємний, що найрадше тут на вулиці обняв би його. Промисловець приступив до хлопчини.

— Що робиш тут, хлопче?

— Та ось стою, померла мені мама нині, — обізвався сумно хлопчина, тай розплакався.

— А чи маєш ти кого?

— Ні... нікого.

— Де будеш спати? А де їсти? — спитався його далі промисловець.

— Не знаю, — відповів хлопець, а по лиці котилися йому сльози.

„Канович зараз рішився. Взяв хлопця на руки, сів у своє авто та відвіз його до хати. Хлопчика гарненько зодягли й він жив наче промисловців рідний син, аж поки його не прогнала промисловцева приятелька. Вона не могла дивитися на цю велику любов між Кановичем і хлопчиком із вулиці. Колиж промисловець знову привів хлопця, приятелька постановила позбутися його. Підкупила ґенґстерів, щоб відібрали промисловцеви дитину. І ґенґстери вкрали хлопця. Канович зараз повідомив поліцію та за місяць хлопця знайшли й відправили до дому, а виновників покарали. Багато муки треба було, заки Кановичеви вдалося позбути приятельки, яка не давала йому любити цієї невинної дитини. Вкінці промисловець викинув її з хати. Потім узяв хлопчину на руки та став цілувати його. Прислуга дивувалися та допитувалася, що то за дитина, що їх пан так любить її, поки не довідалася, що то дитина вулиці..

„Прийдіть побачити цей великий твір славного режисера. Цю фільму висвітлюватиме кіно „Країна чудес"..

— Що? То це знову рекляма! — Я позіхнув і дивився наче теля в сірі ворота. Тепер зрозумієте, чому треба ненавидіти рекляму. І тут я був дуже веселий.

ПРОСТИЙ ХАРЧ ДЛЯ ШКІЛЬНИХ ДІТЕЙ.

(ПОДАВ Д-Р ДЖАН Л. РАЙС, КОМІСАР ЗДОРОВЛЯ МІСТА НЮ ЙОРКУ).

Питання харчу це найтяжча справа відносно дітей, що починають школу. Поки дитина перебуває дома, може час від часу дістати молока, кусок хліба, овоч або що інше. Цілком природно, що виростаючі діти потребують більше поживи в порівнанню до дорослої людини. Але коли дитина перебуває в школі, може їсти тільки під час перерви. Тому кожна дбайлива мати постарається про такий харч для дитини, на котрий вистарчить овоч або склянка молока. Не давайте дитині грошей, бо вона певно купить собі цукорків, якими попсує собі апетит до їди.

Коли дитина прийде до дому на обід, повинна застати все готове. Розуміється, що такий харч, а саме обід, буде відповідно до матеріяльної можности даної родини. Коли можливо, дитину повинна дістати одну горячу страву на обід, як зупу або мясо, налашнику або тісто та сир. В додатку до того свіжі ярини або овочі та, очевидно, склянку молока, що певно задоволить апетит дитини. Вважайте на санітарність і чистість.

Коли пополудні вернеться дитина зі школи, повинна дістати склянку молока, бишкоти або кусок хліба й овоч. Після того треба дозволити дитині бавитись на дворі до вечері.

Якщо дитина відповідно призвичаєна, може споживати страви, зладжені для дорослих людей. Матері не потребують доконче приготовляти окремі страви для дитини. Дитину належить призвичаювати до простої страви, для неї поживної, а не такої, якої вона часто прагне. Дитину повинно вчитися, що ріжнородна пожива є необхідна для її здоровля та росту, а родичі самі повинні бути добрим прикладом. Замість кави або чаю, подавати дітям молоко, какао, чоколяду, тощо. Свіжий овоч та мороженє це знаменитий десерт для виростаючої дитини.

Без огляду на те, чи ви що читали або чули від певних знавців харчування, нема причини годувати дитину тільки одного роду листкового ярина. Багато нерозсудних матерей часто зводять боротьбу зі своїми дітьми, коли заставляють їх силою їсти шпінат. Розуміється, це добра пожива, але інші листкові ярини, як капуста, карафіол, селера, тощо, це таксамо поживні харчі для дітей. Коли би нерозсудна матір заставляли їсти шпінат кожного дня, вона теж підносила би бунт. Годуйте дитину ріжнородною листковою яриною, з чого буде користь, та не силуйте її до їди.

Виростаюча дитина повинна діставати щонайменше кварту молока кожного дня та крім того повинна споживати інші продукти з молока, як, наприклад, сир. Немудро подавати дітям солодощі та ласощі. Проста ріжнова чи інша зерненна каша таксамо смачна та стравна. Одначе найзнаменитший десерт для виростаючої дитини це овоч та мороженє.

ФЛІС.

ВІДОЗВА

до односельчан зі села Жуховa, Західня Україна:

На руки гром. Івана Шегди з Філаделфії надійшло від читальні „Просвіти" в Жухові письмо, в якім пишеться багато про положення нашого народу.

Зприводу Різдва пишеться там таке:

„Комуж будуть веселі ті свята? Хіба людям байдужним, у яких нема крихітки почуття гідности. А, на жаль, таких є ще дуже багато, що поза набите черево ніщо їх інше не обходить".

А далі:

„Та ми не тратьмо надії. І тим ліпше та завзятіше працюймо для свого народу, а як ми не діждемо кращої долі, то хоч промостимо молодому поколінню шлях до кращої будучности".

Далі пишеться про концерт у селі та підготовку вистави „Маруся Богуславка". Як теж дякується заморським братам за те, що допомогли виправити салю на вистави. Тепер ще треба грошей на підлогу. На ту ціль підуть у селі з колядою, хоч уже наперед знають, що кождий з колядників обірве, як давними роками, по 3 доби арешту, бо „в нас не вільно колядувати на добродійні цілі, а тільки на горівку і тютюн".

В селі не надіються багато зібрати з коляди, бо в минулім році була повінь і нанесла величезної шкоди і є багато таких селян, що не мають „соли до капусти за що купити".

Письмо кінчиться просьбою до односельчан прийти їм іще раз з допомогою на підлогу в читальні, та з привітом від усіх членів і виділу.

На прогульці.

Жінка (до чоловіка, якому вітер зірвав капелюх із голови): Петре, ти чому не біжиш по капелюх?

Чоловік: Не бійся, капелюх зараз вернеться до мене, бо метеорольогічний комунікат заповідає зміну напряму вітру!

Передбачаючий.

Вона: Чому не хочеш, щоби наш шлюб відбувся в найближчу неділю?

Він: Знаєш, я обрахував собі точно й виявилося, що тоді наше срібне весілля мусіли би ми святкувати в четвер, а я маю тоді в робітні найбільше гостей.

НЕ ДОРІВНАЄ ЇМ НІХТО.

Стокгольмські часописи приносять вістку з північно-шведської провінції Ємтлянд, що там живуть чотири брати, з яких один має 99 літ, другий 96, третій 92 та четвертий 84. Вони разом мають 371 літ. Батько їх також умер у глибокій старости, 98 літ, а мати на 97. році життя. Всі чотири здорові та крепкі, лише два з них хорують на ревматизм. Таких родин, яких члени попорядку дожили до такої старости, сьогодні дуже мало.

Найстарший брат, Крістіян Ольсон положує всенький день по господарстві, рубає дрова, а рано все встає перший. Бацю більше, він рано варить каву синови та невістці. Любить говорити про старі часи. Так між іншим каже, що за його молодих літ у північних околицях Швеції було багато холодніше, ніж сьогодні. Раз мав страшну пригоду з вовками. З батьком їхав саньми при 40-ступневому морозі. За саньми пустилася тічня вовків. І хоч він був ще дитина, мусів сокирою вдарити по вовках, а тимчасом батько з усіх сил підганяв коні.

Наймолодший з тих 4-рох братів має 84 роки. Кожний сказав би, що він щонайбільше має 60 літ. На 14-му році життя напав на нього ведмідь, одначе він утік перед ведмедем завдяки своїй скорости, про яку впевняє, що нічим у порівнанні з нею є всі нинішні рекорди.

Здається, що ті чотири брати доживуть іще поважнішого віку.

СКРОМНИЙ КИТАЙСЬКИЙ ХАРЧ.

Відомо є, що Китайці щодо харчування найскромніші люди на світі. Тому в чужинних пристанях працює Китаєць за чотири, а навіть пять разів менше заплату, ніж місцевий, білий робітник, бо вдоволяється за ввесь день мищиною рижу та горнятком чаю. В прохарчуванні Китайців ніщо не змінилося за 4,000 літ. Китаєць у Китаю, від прастарих часів, держиться думки, що на прохарчування не треба нічого більше: він їсть лише те, що може виплекати на своїй ниві. У деяких околицях Китаю родиться і пшениця і соя. Та це й багаті Китайці вважають великим люксусом, а коли не мають рижу й чаю, вони радше голодують, щоб лише пшеницю та сою із своєї ниви продати.

Китай віддавна був вегетаріянською країною, себто, що Китайці не їдять мяса. По містах у новіших часах їдять і мясо, одначе дуже мало, так то лише вепрове. Молоко, масло й інші молочні продукти в Китаю дуже дорогі, справжній люксус, бо в Китаю є мало корів. Коли китайське немовля відлучать від материної груди, воно зараз дістає замість коровячого молока риж і чай. Тому, що Китайці віджививлються так скромно, вони часто нездужають.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н. СОЮЗА

ЛІТЛ ФАЛС, Н. Й. Тов. Запорозька Січ, від. 330, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 10. лютого, в годині 2-гій пополудні, в У. Н. Домі. Кождий член повинен явитись на мітінг, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих членів напоминається вирівнати свої залеглости. Кождий член повинен старатись заплатити на час, бо в противнім разі може бути суспендований. — М. Русин, предс.; М. Босий, кас.; Н. Паламар, секр.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Тов. Даразівщина, від. 275, повідомляє всіх своїх членів, що на річних зборах 5-го січня, вістав вибраний той самий уряд, що був минулого року. Дається до відома тим членам, котрі не мали нагоди прийти на річні збори, щоби добре запамятали собі, що на підставі ухвали на річних зборах не будеться платити більше як два місяці за члена до У. Н. Союза. Члени, котрі будуть легковажити згадану ухвалу, по двох місяцях будуть подані до суспендовання. Член, котрий довгує за два місяці, може повідомити секретаря і подати причину, чому не міг вирівняти залеглостей. В такім випадку його справа буде рішена членами на зборах. Місячні збори будуть відбуватись в кожду другу суботу в місяці, в тій самі де завсіди. З усякими товариськими справами просимо удаватись до секретаря: John Sosulski, 393 Grand St., Jersey City, N. J.

ФЕНИКСВІЛ, ПА. Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 321, подає до відома своїм членам, що на річнім мітінгу 13. січня вибрано урядників на 1935 рік як слідує: Михайло Куриляк, предс.; Ілія Винник, заст.; Микола Ступницький, кас.; Йосиф Янущевич, заст.; Федор Цюх, секр.; Стефан Куриляк, заст.; Йосиф Цювик і Іван Людмук, контрольори; Федор Фуна і Олекса Волосянський, догл. хорих. Мітінги будуть відбуватися в другу неділю по першім, в годині 1-шій пополудні в парохіяльній галі. — Адреса секр.: Fedor Cisch, 349 St. Mary St., Phoenixville, Pa.

ДЕСЛОДЖ, МО. Бр. св. О. Николая, від. 225, подає до відома всім своїм членам, що на річних зборах 16 грудня вибрано на 1935 рік уряд як слідує: М. Іванко, предс.; П. Міштурак, кас.; О. Копа, секр. Слідуючий мітінг відбудеться в третю неділю по першім, то є 17. лютого, в галі церковній, в годині 1:30, зараз по Сл. Божій. Взивається всіх місцевих і позамісцевих членів явитися на означений час, бо є важні справи до вирішення. Неприявний член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. Місячні збори цього року будуть відбуватись в третю неділю кождого місяця. Проситься членів привести з собою нових членів, бо будемо приймати нових членів без вступного. Також котрий член ще не вписав своїх дітей до У. Н. Союза, нехай впише на цих зборах. Члени, котрі ще не виміняли своїх старих грамот, нехай виміняють на тім мітінгу, щоб не було запізно. Довгуючі члени, коли не вирівнають своїх залеглостей, будуть суспендовані. — М. Іванко, предс.; П. Міштурак, кас.; О. Копач, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. Відділ 300 повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що на річних зборах 16. грудня вибрано уряд на 1935 рік як слідує: Михайло Губернович, предс.; Василь Овексяк, скарбник; Андрій Годчак, фін. секр.; Андрій Дацько, Михайло Гладьо і Микола Шигиченко, контрольна комісія. Збори відбуваються в першу неділю по 15-тім, в тій самій галі де минувшого року. Коли член захоріє має повідомити сейчас фін. секретаря о своїй хоробі, в противнім разі втратить запомогу. — Андрій Годчак, 335 Decker Ave., Johnstown, Pa.

ОЛИФАНТ, ПА. Бр. св. Кирила і Методія, від. 86, повідомляє своїх членів, що на річних зборах 27 січня вибрано уряд на 1935 рік як слідує: Григорій Костик, пр.; Микола Дзядик, заст.; Павло Саламаха, фін. секр.; Петро Поповий, заст.; Трофим Морез, кас.; Стафан Федірко, заст.; Андрій Тарас і Стефан Чеканський, контрольори; Теодор Стець, доз. хорих; Іван Овсяник, заст. На річних зборах одноголосно ухвалено, щоби знести хорим членам хору запомогу з $6.00 на $5.00 тижнево, як рівнож знесено рекордового секретаря, контрольора і доборця хорих. Збори мають відбуватись і надальше в третю неділю по першім там, де звичайно. — Секретар.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 102, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 10-го лютого, зараз по Сл. Божій, в галі церковній при Калич і Вест 7-мій вул. Кождий член повинен явитись на мітінг, бо є дуже важні справи до вирішення. Кождий член повинен вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі буде суспендований. — Юрій Гіпняк, предс.; Дмитро Дорош, кас.; Микола Бусько, секр.

Пані Фуркальська вже місяць на літниці. В суботу пополудні приїхав до неї чоловік.

— Тих шість днів, мій дорогенький, здавалися мені вічністю!

Обоє зійи вечером в пансіонаті, в якому жила жінка, потім цілуються голосно й ідуть на спочинок. За дверей сусідньої кімнати чути нараз голос:

— Це вже трохи забагато, ніж за нічию!

БІЛЬШЕ КОТІВ НІЖ ГОРОЖАН.

Романтичне місто на Золотому Розі — Царгород — здавен-давна славне з того, що на передміських вулицях шляються цілі гурми здичілих псів. Та тепер турецькі часописи пишуть, що багато більшою небезпекою є в Царгороді здичілі коти. Згідно з достовірною урядовою статистикою, має Царгород нині багато більше котів ніж горожан. На кожного пса припадає бодай двадцять котів. Усе те здичілі коти, які розмножилися в ріжних розвалинах. Множаться дуже скоро. Люди їх досі дбайливо кормили та опікувалися ними. Тепер це гостро заборонено, а наказано винищувати котів. Коти винищили в усій широкій околиці все птацтво, а всюди також усе занечищують і творять постійну небезпеку для людського здоровля.

Царгородські уряди свідомі того, що ті коти є великою небезпекою і хоч платять досить добре за кожного зловленого кота, тяжко приходиться боротись із тією пошестю. Річно ловлять задля премій кілька десяток тисяч котів, яких забирає товариство охорони звірят, що їх убиває. А всетаки здається, що скількість царгородських котів постійно більшає, замість щоби меншала. Спроби винищувати котів отрвою зовсім не вдалися, бо коти затроєного мяса навіть не торкнулися. Тому їх ловлять у спеціяльні пастки.

Один Шотляндець каже огірчено до жінки:

— А хай це чорти поберуть! Саме тепер подешевіли ціни в голяря, як я зовсім полисів! Куплю помаду на поріст волосся!

— Не купуй! — радить йому жінка, — бо ще моглоб бути так, що барбери підвищать ціни за стриження, як тобі виросте волосся!

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН.

(176)

Вже сонце заходило, коли Сесил пробудився. Він перекопався, що спав цілий день. Він кинувся негайно шукати Тарзана, але його ніде не було видно. На своє здивування він учув голос жінки, що тихенько його кликала.

Обернувшися, він побачив дівчину, що прийшла на його ратунок з малпами. Вона стояла в дверях хати й усміхалася до нього. Їх очі стрінулися. Серце Роджера забилося сильно; він не міг вірити своїм очам, ні не міг спершу повірити своїм ухам, що це був її голос. Потім, з окриком радости, він кинувся до неї з отвертими раменами.

Він держав дівчину в горячих обіймах. „Патриціє, Пет, моя дорога! Лиш подумати, що я тебе нарешті знайшов!" — він крикнув та вкривав її лице цілунками. У тій хвилі він сказав собі, що це було варта всеї життя небезпек. Накінець дівчина визволилася з його обіймів.

„Вже досить, мій дорогий, вже досить", говорила вона. „Він не може нас тут так застати". Роджер знав, що вона мала на думці Тарзана, але тепер він за це не дбав: ні, вона вже ніколи не буде Тарзанова. „Скажи мені", говорив він, коли не міг здержати своїх почувань, „як ти була? Як ти тут дісталася?"